

▼ حرف روز

ترامپ بار دیگر در موقعیت آره

اعلام آمادگی مقاومت عراق برای حمایت از ایران، استمرار عملیات نیروهای یمنی، رهگیری پهپادهای متخاصم توسط سامانه‌های پدافندی ایران، تشدید رقابت سیاسی بر سر تنگه هرمز و اختلاف‌نظر میان متحدان غربی درباره نحوه مواجهه با این آبراه راهبردی، همگی به یک واقعیت اشاره دارند؛ هرگونه اقدام علیه ایران، می‌تواند زنجیره‌ای از پیامدهای امنیتی، سیاسی و اقتصادی را در سطوح مختلف فعال کند به همین دلیل، محاسبات راهبردی بازیگران فرامنطقه‌ای نسبت به گذشته پیچیده‌تر شده و مفهوم بازدارندگی نیز ابعاد گسترده‌تری یافته است. اهمیت این تغییر زمانی روشن‌تر می‌شود که جایگاه تنگه هرمز در اقتصاد جهانی مورد توجه قرار گیرد. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA)، روزانه حدود ۲۰ میلیون بشکه نفت و نزدیک به یک‌پنجم تجارت جهانی گاز طبیعی مایع (LNG) از این گذرگاه عبور می‌کند. این آمار نشان می‌دهد هرگونه تنش در هرمز مستقیماً بازار انرژی، حمل‌ونقل دریایی، نرخ بیمه کشتی‌ها و ثبات اقتصاد جهانی را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. به همین دلیل، حتی میان کشورهای غربی نیز درباره نحوه مدیریت این آبراه اجماع کاملی وجود ندارد و مخالفت انگلیس با پیشنهادات واشنگتن را می‌توان در همین چارچوب تحلیل کرد. همین پیوند میان امنیت منطقه و امنیت انرژی، اظهارات اخیر دونالد ترامپ درباره تبدیل شدن آمریکا به «نگهبان تنگه هرمز»، پیشنهاد دریافت عوارض از کشتی‌های عبوری و عقب‌نشینی سریع از این ایده را نیز قابل فهم می‌کند. تغییر موضع کاخ سفید و جایگزین کردن آن با توافقات اقتصادی و سرمایه‌گذاری کشورهای عربی خلیج فارس، نشان داد که حتی در داخل آمریکا نیز هزینه‌های سیاسی و اقتصادی هرگونه تغییر در وضعیت موجود، در تصمیم‌گیری‌ها سایه انداخته است. در مقابل، تأکید ایران بر نقش خود در تأمین امنیت تنگه هرمز و واکنش وزیر امور خارجه به این اظهارات، تلاشی برای تثبیت این پیام بود که امنیت این آبراه بدون در نظر گرفتن نقش تهران، معادله‌ای ناقص خواهد بود. حال در همین چارچوب اعلام آمادگی مقاومت عراق و تداوم عملیات نیروهای یمنی نیز نباید صرفاً به‌عنوان دو رخداد نظمی مستقل تفسیر شوند. این تحولات نشان می‌دهند که ظرفیت واکنش در منطقه، از الگوی سنتی رویارویی مستقیم فاصله گرفته و به شبکه‌ای از بازیگران همسو متکی شده است؛ وضعیتی که دامنه بحران را از یک جغرافیای محدود فراتر می‌برد و هزینه هرگونه اقدام نظامی را افزایش می‌دهد. در چنین فضای، تصمیم‌گیران خارجی ناگزیرند علاوه بر ملاحظات نظمی، پیامدهای اقتصادی، امنیت انرژی و احتمال گسترش بحران به جبهه‌های مختلف را نیز در محاسبات خود لحاظ کنند. در مجموع، تحولات اخیر نشان می‌دهد که موازنه بازدارندگی در منطقه به‌گونه‌ای تغییر کرده است که هزینه هرگونه تشدید تقابل با ایران به‌طور قابل توجهی افزایش یافته است. تجربه جنگ اخیر نیز موجب شده طرف مقابل با رویکردی محافظه‌کارانه‌تر عمل کرده و از گسترش درگیری، به دلیل احتمال بروز سناریوهای پیش‌بینی‌ناپذیر، پرهیز کند. از این‌رو، ترامپ بار دیگر در موقعیت آره قرار گرفته که نه توان پایان دادن به جنگ و پذیرش تقاضای بدون هزینه را دارد و نه امکان گسترش رویارویی را؛ بنابراین، راهبرد غالب آن مدیریت کنترل شده تنش و خرید زمان به امید رسیدن شرایط مطلوب تر است که وقوع آن نیز بسیار بعید است.

[مهدی نیک بین]

▼ گزارش روز

جنگ‌افروزی؛ بلای جان جامعه صهیونیست

گزارش مرکز مطالعات سیاست اجتماعی «طائوب» رژیم صهیونی که به تازگی منتشر شده، پرده از واقعیت فروپاشی اقتصادی و اجتماعی درون این رژیم غاصب برداشته است. این گزارش که با عنوان «چهره وضعیت کشور» در سال ۲۰۲۶ منتشر شده، نشان می‌دهد که جنگ‌افروزی‌های بی‌پایان رژیم صهیونی، نه تنها دستاوردی برای این رژیم نداشته، بلکه هزینه‌های گزافی را بر دوش مردم ساکن اراضی اشغالی تحمیل کرده است. بر اساس این گزارش، هزینه‌های کلانیه رژیم صهیونی در بخش‌های اجتماعی نظیر رفاه، آموزش و بهداشت در سال ۲۰۲۴ به رقمی بی‌سابقه یعنی ۴۰۰ میلیارد شکل رسیده است. اما از افزایش ۳۸ میلیارد شیکلی این بودجه نسبت به سال قبل، سهم عظیم ۲۷ میلیارد شکل به‌طور مستقیم صرف جبران خسارت‌های ناشی از جنگ بر شهروندان و سربازان شده است. این یعنی رژیم صهیونی که مدعی تأمین رفاه شهروندان خود است، عملاً با تغییر مسیر بودجه، هزینه‌های جنگ را از جیب مردم خود پرداخت می‌کند و هیچ سیاست جدیدی برای بهبود رفاه آنها ندارد. با وجود این افزایش‌ها، سهم هزینه‌های اجتماعی از تولید ناخالص داخلی رژیم در سال ۲۰۲۴ به حدود ۲۰ درصد رسیده است؛ رقمی که در مقایسه با متوسط کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی که حدود ۲۰.۸ درصد است، بسیار پایین‌تر است. جالب‌تر اینکه کشورهایی مانند اسلونی، لهستان و جمهوری چک که در ردیف کشورهای پیشرو در رفاه نیستند، سهم بیشتری از تولید خود را به امور اجتماعی اختصاص می‌دهند و این نشان می‌دهد که رژیم صهیونی با وجود ادعاهای دروغین خود، یکی از عقب‌مانده‌ترین کشورهای توسعه‌یافته در زمینه هزینه‌های رفاهی است. یکی از بخش‌های بودجه که رشد شگفت‌آوری داشته، مربوط به غرامت افرادی است که رژیم صهیونی آنها را «قربانیان عملیات‌های خصمانه» می‌نامد. تعداد دریافت‌کنندگان این غرامت‌ها از ۵۷۰۶ نفر در سال ۲۰۲۲ به بیش از ۳۰ هزار نفر در اواسط سال ۲۰۲۵ رسیده است و اکثر این آسیب‌ها از نوع ضربات روحی و روانی بوده که نشان از شکست عمیق روانی در جامعه صهیونیست دارد. هزینه‌های این برنامه از ۶۳۱ میلیون شکل در سال ۲۰۲۲ به ۲.۹ میلیارد شکل در سال ۲۰۲۵ رسیده که نشان‌دهنده افزایش ۴.۶ برابری است. در کنار این، بحران کمبود شدید مددکاران اجتماعی نیز به مشکلات افزوده و حدود ۱۸ درصد از پست‌های مددکاری اجتماعی خالی مانده است؛ رقمی که در مناطق عرب‌نشین به ۲۱ درصد و در مناطق بادیه‌نشین به ۲۶ درصد می‌رسد و آشکارا نشان‌دهنده تبعیض نژادپرستانه در ارائه خدمات اجتماعی به شهروندان فلسطینی ساکن اراضی اشغالی است. اقتصاددانان صهیونیست نیز نسبت به آینده هشدار می‌دهند و تأکید دارند که سیاست‌های جنگ‌طلبانه نتانیاهو، آینده رفاه و معیشت مردم این رژیم را به خطر انداخته است.

[عبدالحسین آزاد]

▼ خبر ویژه

هیچ چیز حریف ایران نمی‌شود

نشریه اکونومیست با اشاره به ناتوانی آمریکا در بازگشایی تنگه هرمز نوشت: «برخلاف لفاظی‌های رئیس‌جمهور آمریکا دونالد ترامپ درباره باز بودن تنگه هرمز، او گزینه مناسبی برای بازگشایی این آبراه در اختیار ندارد.» به نوشته این نشریه، اگرچه آمریکا و ایران سعی می‌کنند حملات خود را محدود نگه دارند و هیچ‌کدام تمایلی به بازگشت به جنگ تمام‌عیار ندارند، اما بخش زیادی از تفاهم‌نامه «عملاً بی‌اعتبار شده است.» اکونومیست با اشاره به بند پنجم یادداشت تفاهم که به ایران حق مدیریت تردد را می‌دهد، تأکید کرد که کشتی‌ها اکنون بین دو مسیر شمال (آب‌های ایران) و جنوب (آب‌های عمان) یکی را انتخاب می‌کنند و با وجود تلاش نیروی دریایی آمریکا برای کمک به نفتکش‌ها در عبور از مسیر دوم، مالکان کشتی‌ها به دلیل ترس از حمله، هرمز را بسته در نظر می‌گیرند. این نشریه با بررسی گزینه‌های پیش روی ترامپ از جمله حملات محدود، تشدید درگیری، اعزام نیروی زمینی و جستجوی کمک از دیگر کشورها، نتیجه‌گیری کرد که «هیچ‌کدام نمی‌توانند ایران را به بازگشایی تنگه متقاعد کنند» و ترامپ خود را درست در جایگاه مشابه سه ماه پیش می‌یابد، در حالی که «نه هویج و نه چماق نمی‌توانند ایران را به بازگشایی تنگه متقاعد کنند.»

انبارها مملو از کالاهای اساسی شد

کاوه زرگران، دبیر انجمن غلات ایران، امروز با اشاره به افزایش حجم واردات کالاهای اساسی به کشور گفت: «در برخی انبارها برای تخلیه و ذخیره سازی کالاهای اساسی به محدودیت ظرفیت روبرو شده ایم و از نظر تأمین کالاهای اساسی هیچ کمبودی وجود ندارد.» به گفته وی، همزمان با تهدیدات آمریکا به محاصره دریایی بنادر ایران، حجم ورود کشتی ها و محموله های حامل کالاهای اساسی به کشور به اندازه ای افزایش یافته که «برای کالاهای جدید جا وجود ندارد.» زرگران تأکید کرد که بی اعتمادی به آمریکا حتی پس از امضای تفاهم در یک ماه گذشته، سبب نشد که کشور پر کردن انبارها را به بعد موکول کند و ایران واردات از مسیر دریای خزر و حتی مسیرهای ریلی را برای واردات پر قدرت به ظرفیت جنوب اضافه کرد. زرگران همچنین اعلام کرد که همزمان حجم قابل توجهی از کالاهای اساسی در مسیر ورود به کشور قرار دارد و روند تأمین کالاهای اساسی با قدرت ادامه خواهد یافت. وی در پایان گفت: «این حجم بالای ذخیره سازی، نشان دهنده آمادگی کشور برای مقابله با هرگونه تهدید احتمالی در تأمین کالاهای اساسی است و می تواند به عنوان یک سرمایه گذاری راهبردی در شرایط بحرانی محسوب شود.»

حمایت یمن از مقاومت تا احقاق حقوق فلسطین

حزام الاسد، عضو دفتر سیاسی جنبش انصارالله یمن، به مناسبت دومین سالگرد شهادت محمد الضیف، فرمانده کل گردان های عزالدین القسام، بر تداوم حمایت از مقاومت فلسطین و ادامه عملیات «طوفان الاقصی» تا نابودی رژیم صهیونی تأکید کرد. الاسد، محمد الضیف را فرماندهای برجسته دانست که نقش مهمی در تقویت توان نظامی مقاومت فلسطین و تثبیت معادلات بازدارندگی در برابر رژیم صهیونی ایفا کرده است. عضو دفتر سیاسی انصارالله با بیان اینکه نیروهای مسلح یمن به آرمان های فرماندهان شهید مقاومت در فلسطین و لبنان پایبند هستند، اظهار داشت که حمایت از مقاومت و مقابله با رژیم صهیونی و حامیان آن تا زمان توقف جنگ، رفع محاصره نوار غزه و احقاق حقوق ملت فلسطین ادامه خواهد داشت. وی همچنین با ستایش از «ایستادگی اسطوره ای» مقاومت فلسطین در جنگ غزه، تأکید کرد که اراده ای که عملیات طوفان الاقصی را رقم زد، توان ادامه مسیر تا پایان اشغالگری و بازپس گیری حقوق فلسطینیان را دارد.

باج دهی نتانیاهو برای بقای دولتش

در شرایطی که رژیم صهیونی با بحران های عمیق ساختاری و انشقاق های بی سابقه داخلی دست به گریبان است، پارلمان این رژیم (کنست) با تصویب قوانینی جنجالی، معافیت طلاب مدارس مذهبی (حریدی ها) از خدمت اجباری نظامی را قانونی کرد و «مطالعه تورات» را به عنوان ارزشی بنیادین در قوانین این رژیم گنجانده. ناظران سیاسی معتقدند این اقدام بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر رژیم صهیونی، نه از سر اعتقاد، بلکه تلاشی مذبوحانه برای جلب رضایت احزاب ارتدوکس در ائتلاف حاکم جهت جلوگیری از سقوط دولت شکننده اوست. این تصمیم که خشم بسیاری از مخالفان و نهادهای نظامی را برانگیخته، نشان دهنده اولویت «بقا در قدرت» برای نتانیاهو نسبت به نیازهای استراتژیک ارتش رژیم صهیونیستی است. بر اساس این مصوبات، طرح توقف بازداشت حریدی های سرباز گریز نیز به تصویب رسید که عملاً به معنای قانونی شدن فرار از خدمت برای این گروه مذهبی محسوب می شود. این اقدام در حالی صورت می گیرد که ارتش رژیم با کمبود شدید نیروی انسانی و بحران فرسودگی در جبهه های مختلف مواجه است و بسیاری از فرماندهان نظامی نسبت به عواقب این تصمیم برای آمادگی رزمی ارتش هشدار داده اند. مخالفان نتانیاهو این اقدام را «باج دهی به احزاب مذهبی» برای حفظ قدرت توصیف کرده اند و تأکید دارند که این معافیت ها، شکاف میان نهاد سیاسی و نظامی این رژیم را عمیق تر خواهد کرد.

◀ حضرت آیت الله جوادی آملی، مرجع تقلید شیعه، با اشاره به حضور مردم در میدان ها گفت: «هیچ کس فکر نمی کرد که چندین ماه، این خانم ها و آقایان اینگونه در میدان ها حاضر شوند و منادی انقلاب و اسلام باشند.» وی افزود: «رهر عزیزمان کار بزرگی کردند و بعد هم شربت شهادت نوشیدند و شهیدانه رحلت کردند، اما این جریان میدان و حضور مردم را نیز نباید دست کم گرفت.» ایشان همچنین تصریح کردند: «خداوند گاهی دین خود را با امدادهای غیبی و گاهی به وسیله حضور مردم یاری می کند.» آیت الله جوادی آملی پیروزی ها و موفقیت های انقلاب اسلامی را مرهون ایمان مردم، رهبری الهی و مجاهدت های خالصانه دانستند.

◀ رسانه های منطقه با انتشار تصویری از اصابت دقیق موشک های ایران به پایگاه نظامیان آمریکا در شمال شرقی اردن خبر دادند. بر اساس این گزارش ها، موشک های شلیک شده با عبور از سد های دفاعی، مستقیماً به اهداف خود برخورد کرده و خسارات سنگینی به تأسیسات این پایگاه وارد کرده اند. این عملیات در ادامه پاسخ های قاطع نیروهای مسلح کشورمان به تحرکات خصمانه واشنگتن صورت گرفته و بار دیگر ناتوانی سامانه های پدافندی آمریکا در برابر قدرت موشکی ایران را به اثبات رسانده است. همزمان، حملات مشابهی نیز علیه پایگاه های آمریکا در بحرین و کویت انجام شده است.

◀ سید محمد حسینی، وزیر اسبق فرهنگ و ارشاد اسلامی، با اشاره به حضور میلیونی در تشییع رهبر شهید گفت: «حضور ده ها میلیونی مردم — که طبق گزارش ها تا ۴۳ میلیون نفر تخمین زده شده — گواهی بر این حقیقت بود که ایران در میدان نبرد پیروز شده است.» وی افزود: «در حالی که دونالد ترامپ تصور می کرد ترور رهبر عزیز منجر به تسلیم مردم ایران خواهد شد، اما واقعیت امر برعکس بود.» حسینی تصریح کرد: «ملت ایران نه تنها تسلیم نشد، بلکه در برابر دشمن مشت های گره کرده خود را به نمایش گذاشتند.» وی تأکید کرد: «دشمن به هیچ یک از اهداف خود دست نیافت و هیبت و هیمنه آمریکا در منطقه و سطح جهانی شکست خورد.» حسینی گفت: «احساس پیروزی مردم صرفاً یک حس درونی نبود، بلکه واقعیتی بود که تمامی آگاهان دنیا به آن اذعان کردند.»

◀ امیرسعید ایروانی، سفیر کشورمان در سازمان ملل، در نامه ای به شورای امنیت با رد ادعاهای آمریکا گفت: «ایالات متحده متجاوز است، نه قربانی.» وی افزود: «این کشور با آغاز دو جنگ تجاوزکارانه و بدون تحریک قبلی علیه ایران، مرتکب نقض های فاحش منشور ملل متحد شده است.» ایروانی تصریح کرد: «حملات عمده این کشور به غیرنظامیان و زیرساخت های غیرنظامی، جنایت جنگی و جنایت علیه بشریت محسوب می شود.» وی همچنین تأکید کرد: «ایالات متحده از طریق مداخله آشکار در اجرای ترتیبات ضروری ایران درباره تنگه هرمز، موجب بازگشت ناامنی به این تنگه و اخلاص در کشتیرانی تجاری بین المللی شده است.»